

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедра академічного співу

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної програми, проректор з науково-педагогічної діяльності та інноваційного розвитку, професор

Юрій СОКОЛОВСЬКИЙ
27 серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

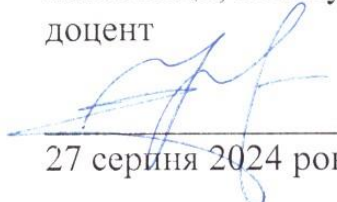
Проректор з науково-педагогічної роботи, доцент

Богдан ДАШАК
28 серпня 2024 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету музикознавства, композиції, вокалу та диригування, доцент

Ірина КУРИЛЯК
27 серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„ПРАКТИКА ЛЕКТОРСЬКО-ВИКОНАВСЬКА”

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Музичне мистецтво
Профілізація	Академічний спів
Статус	Обов'язкова компонента освітньої програми циклу дисциплін практичної підготовки (ОК 2.2)
Загальний обсяг	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік (3)
Термін викладання	3 семестр
Факультет	Музикознавства, композиції, вокалу та диригування
Форма навчання	Денна, заочна

Робоча програма навчальної дисципліни «Практика лекторсько-виконавська» з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка 26 серпня 2024 року (Протокол № 1)

Розробники:

БОЖКО Людмила Федорівна – завідувач кафедри академічного співу, народна артистка України, професор;

ЛІСОГОРСЬКА Антоніна Альбертівна – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри, секретар кафедри академічного співу.

Робоча програма навчальної дисципліни «Практика лекторсько-виконавська» затверджена на засіданні кафедри академічного співу

«27» серпня 2024 р., протокол № 1.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Практика лекторсько-виконавська» є основною для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» за профілізацією «Академічний спів». Ґрунтовна вокальна підготовка з проблем сольного співу відіграє першочергову роль у майбутній професійній діяльності.

Мета навчальної дисципліни – підготовка високопрофесійних фахівців, які повинні володіти навичками виконавської діяльності у сфері академічного співу зокрема та музичного мистецтва загалом.

Основним завданням дисципліни є навчання студентів особливостям специфіки сольного (академічного) співу та професійному застосуванні набутих ними знань і навичок у майбутній фаховій виконавській та педагогічній діяльності.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності	
ЗК 1	Здатність спілкування іноземною мовою.
ЗК 2	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 3	Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.
ЗК 4	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 5	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 7	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 9	Здатність працювати автономно.
2.2 Спеціальні (фахові) компетентності	
СК 1	Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
СК 2	Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
СК 3	Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.
СК 4	Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.
СК 5	Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
СК 6	Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
СК 7	Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
СК 8	Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.
2.3. Програмні результати навчання	
РН 1	Володіти професійними навичками виконавської, творчої та науково-педагогічної діяльності.

РН 2	Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.
РН 3	Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
РН 4	Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
РН 5	Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
РН 6	Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
РН 7	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
РН 9	Здійснювати ефективне управління мистецькими проєктами, зокрема, їх планування та ресурсне забезпечення.
РН 10	Приймати ефективні рішення в галузі культури і мистецтва, аналізувати альтернативи та оцінювати ризики.

3. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин на тиждень за семестрами (денна) та загальна кількість годин в семестрі (заочна)			
		Екзамени	Заліки	Атестаційні екзамени		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота				
							у тому числі:							
							Всього	ле кц ії			Індиві дуаль ні	практи чні		
OK2.2	Практика лекторсько- виконавська		3		3	90	30			30/6	60/84			2/6

4. Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	
				Всього	у тому числі:			
					лекційні	індивідуальні		практичні
II		3	90	30/6			30/6	60/84
	3	3	90	30/6			30/6	60/84
Всього		3	90	30/6			30/6	60/84

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ 3 семестр

	Модуль 1.	Кількість годин
--	------------------	-----------------

	Сольне виконавство: специфіка, індивідуальні виконавські можливості, застосування різноманітних технічних прийомів	Аудиторні (денна)	Аудиторні (заочна) заочна)
	Змістовий модуль 1. Вокальна музика композиторів епохи бароко; оперна та кантатно-ораторійна музика композиторів – віденських класиків		
Тема 1	Арії з ораторій та кантат Й.С.Баха – специфіка творення звуку в інструментальному стилі, розвиток індивідуальних вокально-технічних та виконавських якостей оперні арії Г.Ф.Генделя – особливості фразування та розвитку динаміки; розвиток індивідуальних вокально-технічних та виконавських якостей; арії А.Вівальді – технічні та виконавські засоби	3	1
Тема 2	Арії з італійських опер В.Моцарта: стиль, виразові засоби (характер звуку, динаміка, фразування, вимова) технічні особливості; арії з ораторій Г.Гайдна: стиль, виразові засоби (характер звуку, динаміка, фразування, вимова) технічні особливості; вокальні твори Л.Бетховена: стиль, виразові засоби (характер звуку, динаміка, фразування, вимова), технічні особливості	4	
	Змістовий модуль 2. Оперна музика італійських композиторів епохи класичного бельканто; оперна творчість композиторів-веристів		
Тема 1	Оперна творчість Дж.Россіні: вокально-технічні та виконавські вимоги; оперна творчість В.Белліні: вокально-технічні та виконавські вимоги; оперна творчість Г.Доніцетті: вокально-технічні та виконавські вимоги; Опері Дж.Верді – вокальний стиль, особливості дихання, кантилена, техніка біглості, теситура, нюансування, агогіка.	3	1
Тема 2	Р.Леонкавалло – вокальний стиль, особливості дихання, кантилена, динаміка, теситура; П.Масканьї – вокальний стиль, особливості дихання, кантилена, динаміка, теситура; Дж.Пуччіні – вокальний стиль, особливості дихання, кантилена, динаміка, теситура	4	
	Змістовий модуль 3. Інтерпретація романсів та пісень зарубіжних композиторів XIX-XX ст.		
Тема 1	Творчість К.Дебюссі – виразові засоби (характер звуку, динаміка, фразування, вимова), технічні особливості);	3	1

	творчість С.Монюшко – виразові засоби (характер звуку, динаміка, фразування, вимова), технічні особливості; творчість Б.Сметани – виразові засоби (характер звуку, динаміка, фразування, вимова), технічні особливості; творчість Е.Гріга – виразові засоби (характер звуку, динаміка, фразування, вимова), технічні особливості; творчість Г.Форе – виразові засоби (характер звуку, динаміка, фразування, вимова), технічні особливості		
Тема 2	Ф.Шуберт – технічні та виконавські труднощі, художній зміст, художня інтерпретація; Р.Шуман –художній зміст, художня інтерпретація; Й.Брамс –художній зміст, художня інтерпретація; Р.Штраус – художній зміст, художня інтерпретація; індивідуальні інтерпретаційні підходи до творів С.Барбера, Ч.Айвза, Б.Бріттена – пошуки виразових виконавських засобів	3	1

	Змістовий модуль 4. Опери та романси українських композиторів XIX-XX ст.; особливості інтерпретації		
Тема 1	Оперна творчість: С.Гулак-Артемівський – технічні та виконавські труднощі, художній зміст, художня інтерпретація М.Лисенко – технічні та виконавські труднощі, художній зміст, художня інтерпретація А.Вахнянин – технічні та виконавські труднощі, художній зміст, художня інтерпретація; М.Аркас, М.Вериківський, Г.Майборода, К.Данькевич, Ю.Мейтус, Б.Лятошинський – художня інтерпретація	5	1
	Змістовий модуль 5. Високопрофесійне опрацювання творів дипломної програми.		
Тема 1	Застосування набутих знань та навичок академічного виконавства в інтерпретації творів підвищеної складності; втілення набутих знань та умінь академічного виконавства в інтерпретації творів державної програми.	5	1
	Всього	30	6

**Самостійна робота
(денна, заочна)
3 семестр**

	Модуль 1. Специфіка та індивідуальні виконавські можливості при самостійному опрацюванні визначеної програми	Кількість годин (денна/заочна)
	Змістовий модуль 1.	

	Опрацювання вокально-технічних труднощів у творах барокової доби (з програми)	
Тема 1	Вокально-технічні прийоми	10/16
Тема 2	Динаміка та фразування	10/16
Тема 3	Робота над «вспівуванням» арій	8/14
	Поточний контроль	2/2
	Змістовий модуль 2. Шліфування творів визначеної програми – виконавські особливості	
Тема 1	Вокально-технічні засоби	10/16
Тема 2	Робота над виконавським аспектом	16/16
	Підсумковий контроль (залік)	4/4
	Всього	60/84

Послідовність проходження тематики змістовних модулів, а також обсяг творів та кількість годин практичних занять і самостійної роботи може визначатися викладачем довільно, у залежності від творчого потенціалу та індивідуальних особливостей розвитку голосу кожного студента.

До заліку та державного екзамену допускаються студенти, які виконали семестрові тематичні вимоги.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Практика лекторсько-виконавська»

Критерій оцінки, що виставляється студенту з даної дисципліни, стосується результату його праці над опрацюванням та засвоєнням практичного матеріалу протягом певного часу. Він складається з об'єктивних (в даному випадку – обдарованість виконавця) та суб'єктивних (його набуті знання, досягнуті результати, виконавські та сценічні якості, ставлення до обраної професії) факторів оцінки. Основу поняття критерію оцінювання складають вокально-технічні, артистично-виконавські, виразові якості у сценічному виступі конкретного студента.

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

/ А / «відмінно» (90 – 100) / (45-50)

Дуже високий ступінь вокально-педагогічних та виконавських можливостей.

Студент володіє ґрунтовними знаннями викладання "Академічний спів", здатний систематизувати, узагальнювати, творчо інтерпретувати теоретичний матеріал курсу, поєднувати отримані теоретичні знання з їх практичним застосуванням.

/ В / «дуже добре» (82 – 89) / (41-44)

Високий ступінь вокально-педагогічних та виконавських можливостей.

Студент володіє глибокими знаннями теоретичного матеріалу з предмету, вміє логічно поєднувати теоретичні знання з практичними ситуаціями, творчо їх застосовує.

/ С / „добре” (74 – 81) / (37-40)

Достатньо високий ступінь вокально-педагогічних та виконавських можливостей.

Студент володіє достатніми знаннями викладеного матеріалу програми, творчо використовує у практичній роботі. Не завжди самостійно може систематизувати та узагальнювати матеріал курсу. Показує добрі результати практичної роботи.

/ D / „задовільно” (64 – 73) / (32-36)

Посередній ступінь вокально-педагогічних та виконавських можливостей.

Студент користується обмеженим знанням теоретичного матеріалу курсу, інтерпретує методичні та дидактичні проблеми на визначальному рівні, не завжди розуміє їх змістову специфіку, не завжди може самостійно зробити порівняльний аналіз понять та категорій. Практичне виконання вимог Програми з предмету знаходиться на посередньому рівні.

Е / „достатньо”, (60 – 63) / (30-31)

Низький ступінь вокально-педагогічних та виконавських можливостей.

Студент відтворює основний теоретичний матеріал, але знання знаходяться у неповному обсязі, що не дозволяє робити йому творчі висновки та застосовувати їх на практиці.

/ FX / „незадовільно” (35 – 59) / (18-29)

Дуже низький ступінь вокально-педагогічних та виконавських можливостей.

Студента методологічних та теоретичних основ курсу визначається, як початковий. Він не володіє методикою узагальнення, систематизації та обґрунтування. Не володіє практикою їх застосування.

/ F/ „незадовільно”, (0 – 34) / (0-17)

Відсутність вокально-педагогічних та виконавських можливостей.

„Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни” F – відсутність знань з предмету.

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни «Практика лекторсько-виконавча» інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

9.1. Методичне забезпечення. Література з проблем вокальної та сценічної виконавської діяльності

1. *Антонюк В.* До питання історії вокальних зв'язків України та Італії // Теоретичні та практичні питання культурології. Вип. 3. Запоріжжя, ЗДУ, 2000.
2. *Антонюк В.* Історико-культурні умови формування українського оперного співу // вісник КНУКіМ. Вип. 2 : Мистецтвознавство. К., 2000., с. 4-13.
3. *Антонюк В.* Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект. Монографія. – 2-е вид., перероб. і доп. К.: Українська ідея, 2001.
4. *Антонюк В.* Українська й німецька школи співу: співзвуччя (до питання діалогу культур) // Питання культурології: зб. наук. Праць КНУКіМ. К, 1999, с. 139-143.
5. *Архімович Л.* Українська класична опера. К., 1957.
6. *Бандрівська Д.* Науково-методичні праці, статті, рецензії. Львів: Апріорі, 2002.
7. *Вокально-педагогічні* принципи Валерія Висоцького: Методичні рекомендації для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв / Автор-упор. М.Жишкович. К., 2004.
8. *Вокально-педагогічні* принципи і виконавські поради Олександра Карпатського: Методичні рекомендації для студентів-вокалістів /Автор-упор. Т.Карпатська. Львів: ЛДК, 1990.
9. *Вокально-педагогічний* репертуар для баса: Методична розробка / Автор-упор. В.Дудар. Львов: ЛДМА, 2004.
10. *Вотріна В.* Мистецтво співу і вокальна методика М.Е.Донець-Тессейр. К.: НМАУ, 2001. 272 с.
11. 22. *Герасимова-Персидська Н.* Італійські впливи в українській музиці XVII століття // Музична культура Італії і Франції : Від бароко до романтизму (проблеми стилю та міжкультурних контактів): Зб. наук. праць. К.: КДК ім. П.І.Чайковського, 1991. С. 17-25.
12. *Гнидь Б.* Історія вокального мистецтва: навчальний посібник. К.: НМАУ, 1997. 320 с.
13. *Гнидь Б.* Українська вокальна школа в контексті світового виконавського мистецтва // Музичне виконавство. Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського– К., 1999. Вип. 2. С. 7-18.
14. *Голубєв П.* Поради молодим педагогам-вокалістам. К.: Муз. Україна, 1983. 62 с.
15. *Гребенюк Н.* Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти: Монографія. К.: НМАУ ім. П.І.Чайковського, 1999. 269 с.
16. *Джамагорянц А., Мороз Т.* Вокальна академія О.Благовидової // Одеська консерваторія. Забуті імена, нові сторінки. Одеса: ОКФА, 1994. С. 86-90.
17. *Дідик Т.* Вправи для постановки голосу і розвитку вокальної техніки (на основі уртекстів доцента Львівської консерваторії Одарки Бандрівської). Львів: Вид-во „КРАЙ”, 2004. 58 с.
18. *Євтушенко В.* Роздуми про голос. Київ: Муз. Україна, 1979.

19. *Єгоричева М.* Вправи для розвитку вокальної техніки. К.: Муз. Україна, 1980.
20. *Жилкіна Л.* Л.О.Улуханова – професор ЛДК. Нарис. Львів, [ЛДМА], 1990. 9 с.
21. *Заборовська Д.* З історії становлення оперного жанру в Західній Україні // Записки НТШ. Т. ССХХVI. Праці музикознавчої комісії. – Львів: НТШ, 1993. С. 118-129.
22. *Збірник* вокальних вправ: Для викладачів-початківців та студентів музичних навчальних закладів /Автори-упор. М. Жишкович, М.Хмельницька. Львів, ЛДК, 1992.
23. *Іванов О.* Зустріч у Відні // Українські співаки у спогадах сучасників / Автор-упор. І.Лисенко. К.: РАДА, 2003. С. 491-492.
24. *Ігнатенко В.* На сцені Львівської опери. Львів: СПОЛОМ, 1998. 78 с.
25. Історія українського вокального мистецтва. Методичні рекомендації / Автор-упор. З.Максименко. Львів, [Б.ВДМІ], 1992.
26. *Кияновська Л.* Історико-соціальні передумови та культурно-просвітницькі функції співогри в духовному житті Галичини другої половини ХІХ ст. // Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. Вип. 13. Чотири століття опери. Оперні школи. К.: НМАУ, 2000. С. 92-100.
27. *Кияновська Л.* Стильова еволюція галицької музичної культури ХІХ-ХХ ст. – Тернопіль: СМП „АСТОН”, 2000. 339 с.
29. *Колодуб І.* Теоретичні основи вокального мистецтва: Навчальний посібник. – К.: НМАУ, 1997. – 120 с.
30. *Контрольно-кваліфікаційні завдання з предмета «Основи вокальної методики та педагогіки»:* Для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв ІІІ-ІV рівнів акредитації / Укладач М.Жишкович. К., 2004.
31. *Лисенко І.* Словник співаків України / Післямова М.Слабошпицького. К.: РАДА, 1997. 354 с.
32. *Логойда М.* Володимир Ігнатенко: Життєвий та творчий шлях. Львів: Українські технології, 2003. – 152 с.
34. *Мадішева Т.* Співак і мова: культура співу мовою оригіналу: теорія та практика. Харків: ШТРИХ, 2002. – 160 с.
35. *Маслій К.* Виховання голосу співака. Рівне: Ліста, 1966.
36. *Микиша М.* Практичні основи вокального мистецтва /Автор-упор. М.Головащенко. К.: Муз. Україна, 1971.
37. *Митці України:* Енциклопедичний довідник / Упор. М.Лабінський, В.Мурза. К.: У Е, 1992. – 848 с.
38. *Михайлова Т.* Виховання співаків у Київській консерваторії: Хронологічний огляд з 1863 по 1963 рр. К.: Музична Україна, 1970. 128 с.
39. *Особливості постановки голосу мецо-сопрано:* Методичні рекомендації для викладачів та студентів музичних закладів / Упор. Н.Свобода – Львів, 2004.
40. *Опери, співаки та вокальні педагоги Франції:* Методичні рекомендації Автор-упор. З.Максименко. – Львів, [Б.ВДМІ], 1993.
42. *Робота над збагаченням емоційно-звукової палітри у класі вокалу:* Методична розробка / Автор-упор. В.Дудар. Львів: ЛДМА, 2004.
43. *Слово – основа виразності у вокальному виконавстві:* Методична розробка / Автор-упор. В.Дудар. Львів: ЛДМА, 2004.

44. *Стахевич О.* Вчення про співацький голос в оперній культурі Італії XVII-XVIII століть // Музична культура Італії та Франції: від бароко до романтизму (проблеми стилю та міжкультурних контактів): Зб. наук. праць Київської державної консерваторії. – К., 1991. – С. 26-40.
45. *Стахевич О.* Основи вокальної педагогіки. Ч.1. Харків-Суми: ХДАК-Сум ДПУ, 2002.
46. *Терещенко А.* Львівський державний академічний театр опери та балету імені Івана Франка. – К.: Муз. Україна, 1989. – 208 с.
47. *Чайка В.* Павло Кармалюк: Життя та творчість актора, співака, вчителя. Львів: В-во Отців Василіян „Місіонер”, 2002. 137 с.
49. *Черкашина-Губаренко М.* Оперна столиця Галичини – рух в часі // Черкашина-Губаренко М. Музика і театр на перехресті епох = Музыка и театр на перекрестке времен: Збірник статей: У 2 т. – Суми: Наука, 2002. Т. 2. С. 187-189.
50. *Duprez G.* L'art du chant. Paris, 1846. 64 p.
51. *Kijanowska-Kamińska L.* Metoda nauczania śpiewu Aleksandra Myszugi (na podstawie nieopublikowanych materiałów archiwalnych) // Wokalistyka i pedagogika wokalna. Materiały pokonferencyjne i tematy badawcze. Wrocław, 2000. S. 87-101.
52. *Lamperti F.* Guida teoretico-pratica-elementare per lo studio del canto. – Napoli – Roma – Firenze, 1864. – 49 p.
53. *Solarska-Zachuta A.* Teatr Lwowski w latach 1890-1918. Wprowadzenie // Dzieje teatru polskiego. Teatr polski w latach 1890-1918: Zabór austriacki i pruski. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1987. – S. 199-228.
54. *Wypych-Gawrońska A.* Lwowscy śpiewacy w teatrach warszawskich do 1918 roku // Musica Galiciana. – Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2005. – T. IX. – S. 82-91.
55. *Wypych-Gawrońska A.* Lwowski teatr operowy i operetkowy w latach 1872-1918. Kraków: Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS, 1999. Wyd.I. 407 s.
56. *Jarosewycz L.* Śpiewacy ukraińscy na polskich scenach operowych // Kamerton. Kwartalnik. – Rzeszów, 1997. – 1-2 (26-27). – S. 78-97.

9.2. Орієнтовний репертуарний список

9.2.1. Збірники вокальних творів (арії, романси)

1. *Арії*, солоспіви, балади українських композиторів для баса: з репертуару Василя Дударя. Збірка І. Львів, 2005.
2. *Арії*, солоспіви, балади українських композиторів для баса: з репертуару Василя Дударя. Збірка ІІ. Львів, 2005.
3. *Арії* та ансамблі з українських опер. Вип. 1. К., 1980.
4. *Арії* та ансамблі з українських опер. Вип. 2. К., 1982.
5. *Бабинець Н.* Камерно-вокальні твори композиторів Галичини XIX ст. навчальний посібник. Львів, ЛДМА ім. М.Лисенка, 2005.
6. *Божко Л.* Український романс. Хрестоматія: Навчальний посібник. Львів: ЛДМА ім. М.В.Лисенка, 2005. 196 с.
7. 13. *Вериківський М.* Вокальні твори. К., 1986.

8. *Дремлюга М.* Вибрані романси. К., 1964.
9. *Духовні твори з репертуару марії галій.* Навчальний посібник. Львів, ТеРус, 2010.
10. *Завалішина М.* Вокальні твори. К., 1973.
11. *Задор Д.* Вокальні твори. К., 1982.
12. *Колесса Н.* Вокальні твори. К., 1985.
13. *Лисенко М.* Солоспіви. У двох томах / Ред. П.Булат. К., 1992.
14. *Лисенко М.* Уривки з опер: Для жіночих голосів. К., 1962.
15. *Людкевич С.* Солоспіви. К., 1969.
16. *Майборода Г.* Романси. К., 1985.
17. 33. *Пісні, думи та романси з репертуару Йосипа Гошуляка.* Тернопіль, Джура. 1999.
18. *Пісні та романси українських композиторів з репертуару Богдана Косопуда.* Навчальний посібник. Львів, Галицька видавнича спілка, 2014.
19. *Остап Нижанківський.* Вокальні твори. Львів, Растр-7, 201.
20. *Січинський Д.* Солоспіви / Упор. М.Логойда. Львів, 1997.
21. *Солоспіви* Анатолія Кос-Анатольського з репертуару Лілії Коструби: для високого голосу. Львів, 2009.
22. *Соневицький І.* Солоспіви для голосу у супроводі фортепіано. К., музична Україна, 1993.
23. *Фільц Б.* Наша пісня, наша дума (десять солоспівів на слова Тараса Шевченка). Тернопіль, Астон, 2004.
24. *Хотіла б я піснею стати.* Романси на слова Лесі Українки з репертуару Ніни Карпінець. Львів, 2003.

9.2.2. Збірники українських народних пісень

1. *Думи та обробки народних пісень для баса з репертуару Василя Дударя.* Львів, 2005.
2. *Українські народні пісні з репертуару Марії Байко.* К., 1982.
3. *Українські народні пісні з репертуару Олександра Врабеля.* К., 1975.
4. *Українські народні пісні з репертуару Зої Гайдай.* К., 1975.
5. *Українські народні пісні з репертуару Бориса Гмирі.* К., 1972.
6. *Українські народні пісні з репертуару Михайла Гришка.* К., 1979.
7. *Українські народні пісні з репертуару Павла Кармалюка.* К., 1983.
8. *Українські народні пісні з репертуару Миколи Кондратюка.* К., 1977.
9. *Українські народні пісні з репертуару Соломії Крушельницької.* К., 1983.
10. *Українські народні пісні з репертуару Марії Литвиненко-Вольгемут.* К., 1969.
11. *Українські народні пісні з репертуару Анатолія Мокренка.* К., 1980.
12. *Українські народні пісні з репертуару Івана Паторжинського.* К., 1969.
13. *Українські народні пісні з репертуару Діани Петриненко.* К., 1972.
14. *Українські народні пісні з репертуару Оксани Петрусенко.* К., 1969.
15. *Українські народні пісні з репертуару Бели Руденко.* К., 1974.